

KISGRAFIKA

47. évfolyam. Megjelenik egy évben négyszer.

Kiadja a „Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület”.

Postacím: 1538 Budapest, Pf. 519.

Szerkesztőbizottság: dr. Arató Antal, Király Zoltán, dr. Soós Imre

Felelős kiadó: Palásthy Lajos titkár; e-mail: kisgrafika@freemail.hu

Csiby Mihály: Dr. Rajeczky Benjamin, linómetszet, X3 (1984)

TARTALOM

Ürmös Péter: Csiby Mihály köszöntése 86. születésnapján

Király Zoltán: Kass János születésnapjára

Szőkefalvi Nagy Erzsébet: Kass János szegedi ünneplése

Lenkey István: Találkozásom az ex librissel

Nagy László Lázár: II középiskolás kisgrafika pályázat, Debrecen

Soós Imre: Kisgrafika az „alagút végéről”

Pittmanné Mikó Ildikó: Zichy Mihály ex librise

HÍREK – LAPSZEMLE – EGYESÜLETI HÍREK - PÁLYÁZAT

2008/1

KÉSZÜLT A NEMZETI CIVIL ALAPPROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL

AMI EGY ÉLETMŰ-DÍJ MÖGÖTT VAN...

PROLÓGUS:

Mivel kevéssel beérem, tetszésem szerint élek...

Madárszóra ébredek. Odafigyelek. A madarak elmondják nekem álmukat. Értem amit mondanak. Csiripelve, füttyülve, turbékolva köszöntik velem együtt a Fényt!

Aranyedényből vett ezüstszállal fonom körül a forrást. Tiszta vizéből merítem éltető italom. Bogár-csodák dongnak körül, cikázik körülöttem sok-sok lepke-költemény, munkámba kísér számtalan rovar-tündér. Nekem illatoz minden virág, réten, erdőben kertben, árokparton és a fák nekem bólogatnak. Átölel a Mindenség!

Az öröm örök kábulatában élek, lám, mert a szivárványos látványcsodák, harmonikus hangok, ízlelt zamatok, tapintott formák, bódító illatok összessége teremti meg bennem a boldogság összhangját. A végtelen kiterjedésű Mindenségben lényegtelennek érzem magam éppen úgy, mint ahogy lényegtelen vagyok az emberi ostobasággal, a szadista gonoszsággal szemben is. Lényegtelenségemmel cserkészhetem be kedvem szerint ezt a kitarulkozó világot! Szép ez az út, ahol nap mint nap haladok! Harmatos alkonyat, különös fények, a remények kísérnek. Igaz zászlót lenget a Kor is, fel-fel hangzik a luciferi ének, és fülelek halált kongató harangszóra! Utam mellett a gyomok is sorfalat állnak halk neszezéssel: záporozó félelem, szenvedések, szunyókáló igék, megalkuvó hitek, sziszegő harag, szűrbe bújtatott fájdalom, kérlelhetetlen gonosz, alkalmi kapzsiság, szadista rémek, meg a drótsövények... Lesben áll az ármány, érdek-férgek, bánat-ráncok, gyűlölet fulánkok, irigység lárvák, meddő emlékek...

Csiby Mihály linometszete, X3 (1984)

„Ez hát az én birodalmam”, ebben élek!

Csiby Mihály

CSIBY MIHÁLY FESTŐ- ÉS GRAFIKUSMŰVÉSZ KÖSZÖNTÉSE 86. SZÜLETÉSNAPIJÁN

Csiby Mihály 1922. április 9-én született Budapesten. 1931 óta él a tizenhatodik kerületben, Sashalmon. A Corvin Mátyás Gimnázium akvarellfestő rajztanára, Kássa Gábor keltette fel érdeklődését a képzőművészeti pálya felé. Egy ideig Gallé Tibor szabadiskolájában képezte magát. Az Iparművészeti Iskola festő szakán Leszkovszky Tibor és Diósi Antal voltak a mesterei.

A második világháború művészpályáját félbeszakította, a szovjetunióbéli „malenkij robot” közel négy évet rabolt el az életéből. Emlékeit 1995-ben jelentette meg a „SZU rágt a 1459 nap” címmel.

Hazatérve először az Erdészeti Tudományos Intézet, majd a Természettudományi Múzeum külső munkatársaként a rovarok és bogarak világát dolgozza fel rajzain és festményein, tudományos alapossággal és művészi szinten. A múzeum „Pro

studio et fidei” éremmel ismeri el különlegességnek számító munkáit, amelyekért Csehszlovákiában még aranyérmet is kapott.

Egy vallomásában így ír: „Boldog ember vagyok! – Örömteli életem egyetlen bánata: gyöngeségem. Ecsettel, tollal képtelen vagyok megvédeni ezt a csodálatos élővilágot, amit az emberi ostobaság, a gonoszság elpusztít.”

Az általa készített tudományos illusztrációk nagyban segítették az állatvilágnak, főként a rovaroknak a fiatalok körében történt népszerűsítését, amiért a Magyar Entomológiai Társaság a „Frivaldszky-érem” ezüst fokozatával jutalmazta. Mindamelllett könyveket illusztrál folyamatosan, több nívódíj jelzi a szakmai elismerést (például az I. B.B.Y. Díj, „Az év gyermekkönyve 91”...).

A munkássága 1957-től másik irányba is kibontakozik, amelyért akkor viszont nem járt elismerés. Számos templom freskóját és díszítőfestését végezte a következő években. A murális egy-

Csiby Mihály linometszete, X3

házsművészeti tevékenysége hazai elismerést ugyan nem hozott, de VI. Pál pápától viszont kitüntető érmet kapott ezekért a munkákért.

Harmadik vonulata művészi oeuvre-jének a könyvjegyművészet. 1961-től vesz részt hazai és külföldi kisgrafikai kiállításokon. Ex librisei megtalálhatók Európa, Amerika és Ázsia múzeumaiban, és magángyűjteményekben. Grafikaival a sint-niklasi ex libris múzeum létrejöttének tevékeny segítője, mondhatjuk alapító tagja. (1974. III. 25.) 1979-ben és 1980-ban a Kisgrafika Barátok Körének titkára. Ebben a minőségben szervezi a KBK húszéves évfordulójának rendezvényeit és a szombathelyi országos kisgrafikai találkozót.

Könyvjegyeit azonnal felismerhetjük és megkülönböztethetjük az egyedi megformálásuk, valamint a sajátosan kiala-

kített stílusuk révén. Ebben fontos szerepe van a szigorú kompozíciós rendnek és egyfajta formaredukciós törekvésnek. Ez teszi sikszerűvé és valamelyest elvonatkoztatottá azokat a motívumokat, amelyek egyébként karakteres voltak miatt is alkalmasak átvitt értelmű mondanivaló kifejezésére. A természeti világ csodái mellett a magyar és egyetemes történelem és művelődéstörténet konkrét eseményei, jelenetei és személyei is megjelennek a lapjain. A kompozícióit sokszor egészíti ki olyan latin jelmondat, amely az adott motívumok elvonatkoztatását és értelmezését jobban elősegíti gondolati síkon.

Mota Miranda által Portugáliában kiadott Kortárs Ex Libris Művészet Enciklopédiájában Dr. Lenkey István írásában ezt olvashatjuk róla:

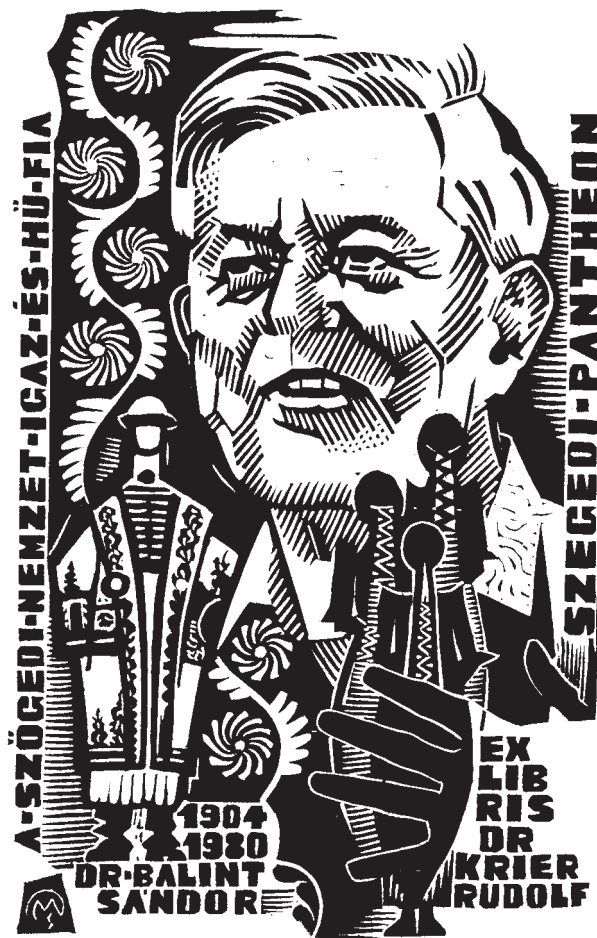
„Zömében linóleumba metszett miniatűrjein kitűnően alkalmazza az ex libris és a kisgrafika műfajának legfontosabb kifejező eszközét, a szimbólumot. Szimbólumrendszere a klasszikus korok tömörítő, sokoldalú megoldásaira emlékeztet, ötvöződve az újkori grafika-teremtő szimbolikájával... Portréinak emberi alakját szellemiségével együtt láttatja meg és fogadtatja el a mai emberrel... A (történelmi) kompozíciókat látomásszerű hangulat veszi körül, melyben a hitelesség és a múlt tisztelete iránti érzékenység jut szóhoz.

Csiby Mihály grafikai munkásságát lelki alkatából következően mélységes humanizmusa, az ember és a világ tisztelete, valamint a transzcendentálissal való belső, egyéni kapcsolata határozza meg.”

Ex libriseivel több egyéni és csoportos kiállításon találkozhattunk, némelyikről katalógus is tudósít (így az M. Kiss József által a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban megrendezett 1981-es kiállítás esetében). Az évtizedek folyamán közel hetven önálló kiállítást rendezett itthon és külföldön, ami önmagában véve is tiszteletre méltó teljesítmény.

Az ezredfordulóhoz közeledvén egyre inkább szükségét érzi, hogy tapasztalatait lejegyezve, megossza azokat az olvasókkal. Így születtek a visszatekintő írásait bemutató „Kisgrafika – ex libris” és a „Nem kell többé tücsökzene” című könyvei.

Grafikai munkássága mellett szólnunk kell a táblakép-festészetéről is, és az ehhez kapcsolódó Altamira és a Molnár-C. Pál Baráti körben kifejtett tevé-

Csiby Mihály linómetszete, X3 (1984)

kenységéről, amelyeknek alapító tagja is egyúttal. Ez utóbbinak az elnökeként fáradhatatlan szervezője a kiállításoknak és a kör életnek egyaránt. A baráti kör eddigi legnagyobb seregszemléjét a pesti Bazilika altemplomában rendezte 2007 őszén. Ezen nemcsak a nagy elődök, Molnár-C. Pál baráti pályatársainak az alkotásai szerepeltek, hanem a kortárs művésztagek is bemutat-

ták munkáikat. Az ünnepélyes zárórendezvényen Csillag Péter, mint ügyvezető elnök adta át Csiby Mihálynak azt az Életmű-díjat, amellyel a kuratórium a művészete és a kör tevékenysége iránti nagyrabecsülését fejezte ki. Ő meghatódottan és hálás szavakkal köszönte meg ezt az úgymond „születésnap meglepetést” és fogadta a jelenlévők őszinte jókívánságait.

Ehhez a köszöntéshez szeretne kapcsolódni (egy kicsit megkésve) most a KBK egyesület vezetősége és tagsága, ezúton kívánunk további jó alkotóerőt és egészséget, hogy további szép alkotásokkal örvendeztessen meg minket a továbbiakban is! Egyesületünkben is számítunk tevékeny közreműködésére és tapasztalatára, hiszen 2009-ben ötvenedik évfordulónkat is méltóképpen szeretnénk megünnepelni.

Isten éltesse Miska bácsit!

Ürmös Péter

Csiby Mihály linómetszete, X3 (1982)

KASS JÁNOS SZÜLETÉSNAPIJÁRA

Szinte hihetetlennek tűnik, de nagy örömünkre élő valóság: a 80 esztendőss Kass Jánossal együtt ünnepelhetjük ezt a szép alkalmat, aki a jelenkori magyar, tehát az európai ipar- és kép-

Kass János rézmetszete, C2 (1987)

zóművészet egyik legkiválóbb képviselője, polihisztor, s egyúttal nyugodtan mondhatjuk: „aranykezű” mestere. Bármire is nyúl, bármilyen anyaghoz is fordul, keze munkája nyomán aranyat érő műalkotások születtek és születnek ma is. Mindig új, egyéni stílust mutató, és új irányt jelölő módon tudta ábrázolni a világot, világunkat, s mindegyik művészeti ágban, amivel éppen foglalkozott. Mindig szokatlan eredetiséggel és merész ábrázolási módokkal tette láthatóvá amit kívánt vagy

Kass János rézmetszete, C2 (1978)

elképzelt, anyaga lett légyen akár fa, agyag, fém, műanyag, vagy akár papír, grafit és festék. Minden jellegzetesen „kass-jánosi”, amit alkotott és létrehozott, senkivel és semmivel össze nem téveszthető.

Azoknak, akik a léleknyomorító diktatúra idején sem veszítették el hitüket és a jövőbe vetett reményt, Kass János művészete volt a vigasz, a biztatás és a bizonyosság, hogy az elszürkítő, elmagyartalanító és embertelenítő időkben is lehet őszintének, eredetinek és magyarnak lenni. Ő mindezeket merte vállalni, s szerencsére olyan tehetséggel és művészi erővel,

hogy azt nem lehetett elhallgatni és elhallgattatni. Természetesen mindezt a legérthetőbben és a legnyilvánvalóbban könyv-illusztrációiban és grafikai sorozataiban lehet nyomon követni. Valósággal eseményszámba ment, amint megszülettek és megjelentek ez önmagukban is „beszélő” képsorok Madách: Az

ember tragédiája, Juhász Ferenc: Szarvas-ének, Madách: Mózes, Kodály: Psalmus Hungaricus, Bartók: A kékszakállú herceg vára, és még sok-sok más műhöz, amelyek olyan erővel fejezték ki a szóval nehezen kimondhatót, mint pl. Szalay Lajos 1956-ról készült rajzai, bár azoknál sokkal elvontabban, árnyaltabban és áttételesen. Mert pl. Kecskeméti Vég Mihály 55. zsolttára, a Psalmus Hungaricus illusztrálásával „panaszolkodván nagy haragjában” Kass János is kiáltotta:

„Igaz vagy, Uram, ítéletedben,
A vérszopókat ő idejökben
Te meg nem áldod szerencsédökben,
Hosszú életök nem lesznek a földön.”

Madách Imre: Mózesének képeivel vallotta, hogy „csak a szellemet nem lehet legyőzni!”

Kass János 2007 decemberében ünnepelte 80. születésnapját. E jeles évforduló méltó megünneplése november 9-én a Koller Galériában kezdődött, ahol a művész eddigi életművének sok korszakából és műfajainak sokszínűségéből rendeztek reprezentatív kiállítást, a galéria minden szintjén. A barátok és a tisztelők igen nagy számú részvétele mellett a szomszédos épületben *Sárközi Máttyás* nyitotta meg. Ezt követően ismét a Koller Galériában adott szíves fogadáson mindenki személyesen köszönthette a tisztelt és szeretett Kass mestert.

Az ünnepségsorozat következő állomásán, december 13-án Székesfehérvárott a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár

Kass János grafikája (2007)

olvasótermében találkozhattak ismét Kass János művészetével a jelenlévők. Itt a székesfehérvári Vörösmarty Társaság Áron Nagy Lajos Művészetbarát Köre rendezésében a művészettörténész Varga Emőke: *Kalitka és korona. Kass János illusztrációi* című könyvét mutatta be a szerző, majd vele és a jelenlévő Kass Jánossal dr. Arató Antal nyugdíjas könyvtárigazgató beszélgetett a könyvről és az „életműről” népes közönség részvétele mellett. A L'Harmattan Kiadónál megjelent 220 oldalas

reprezentatív tanulmánykötet rendkívüli felkészültséggel és nagy szakmai tudással elemzi a művészetnek azt az ágát, amely tulajdonképpen két műfaj, az írás és a grafikai képalkotás konkrét találkozásával létrejövő *illusztráció*. Ezt jelen esetben a Kass életmű kapcsán vizsgálja. A szakmabelieknek, vagy ahogyan mondják, a vajtfülűeknek nyilván mélyenszántó elemzések, az átlag olvasóknak talán átrághatatlan kásahegynek tűnnek (leginkább talán a számtalan idegen nyelvű meghatározás, a szakmai zsargon miatt). A borítón lévő fülszöveg azonban világosan eligazít bennünket a könyv lényegét illetően:

„A *Kalitka és korona* című kötet Kass János sokszínű életművének legismertebb területét, illusztrátori tevékenységét mutatja be, művészetelméleti és művészetközi kérdéseket felvetve. A szerző a nemzetközi illusztráció-elméleti szakirodalom teoretikus alapvetéseinek tükrében saját metódust kidolgozva vállalkozik az illusztrátor reprezentáns alkotásainak és ezek szövegforrásának együttolvasására úgy, hogy több helyütt röviden kitekint a Kass-oeuvre más szöveg-kép viszonyaira is. A kötet célja annak igazolása, hogy az illusztrációk általában nemcsak az irodalmi szövegnek alárendelt alkalmazott műfajként szemlélhetők, hanem az irodalmi művekkel egyenrangú, sőt a befogadás folyamatában akár elsődlegessé váló alkotásokként is, továbbá, hogy Kass János munkái lényegesen többek és több figyelmet érdemelnek annál, mint amivel a kritikai gyakorlat általában illeti őket.”

A meghitt hangulatú találkozó végén Varga Emőke és Kass János dedikálták az érdeklődők által megvásárolt könyveket.

December végén nyílt arra lehetőség és alkalom, hogy a szakmabeliek, a művésztársak és a kollégák is köszönthessék a mestert. Budapesten a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete Kass Jánosnak ítélte oda 2007. évi *Alkotói nagydíját*. A vezetőség a székházban nyújtotta át e jeles elismerést, a *Laudációt Vén Zoltán* grafikusművész tartotta, ismertette a kitüntetett alkotói életpályáját, amelyet következő számunkban teljes terjedelmében közlünk.

A kisgrafika barátainak és az exlibrisgyűjtőknek a nevében mi is csatlakozunk az ünneplőkhöz. Hiszen a mester grafikai és ex librisei igen nagy becsben állnak a kisgrafika kedvelőinek a táborában. Annál is inkább, mivel Kass János kezei alól nem sok ex libris került ki, ám azok valamennyien remek darabjai a műfajnak és nem egyszerű dolog szerezni belőlük akár 1-2 darabot is. Szeretettel kívánunk neki jó egészséget, ha kedve tartja, még sok-sok új művet és sok sikert!

Király Zoltán

KASS JÁNOS SZEGEDI ÜNNEPLÉSE

Kass János Kossuth-díjas képzőművészt 80. születésnapja alkalmából Szeged városa – ahol született, ahol Galériát alapított, a város, amely díszpolgárává fogadta – több rendezvénnyel is köszöntötte.

A Somogyi Könyvtár „illusztrálta Kass János” címmel kamarakiállítást rendezett, amelyet 2007. december 18-án maga az ünnepelt nyitott meg. A hivatalos ünnepségsorozat valójában másnap a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában kezdődött, ahol Magyar Anna, a Csongrád Megyei Közgyűlés elnöke és dr. Zombori István, megyei múzeumigazgató különleges ajándékkal köszöntötte a Mestert: Lapis András ezüst plakettjével, amelyen a szobrász a hajdani Kass Szállót örökítette meg. Az

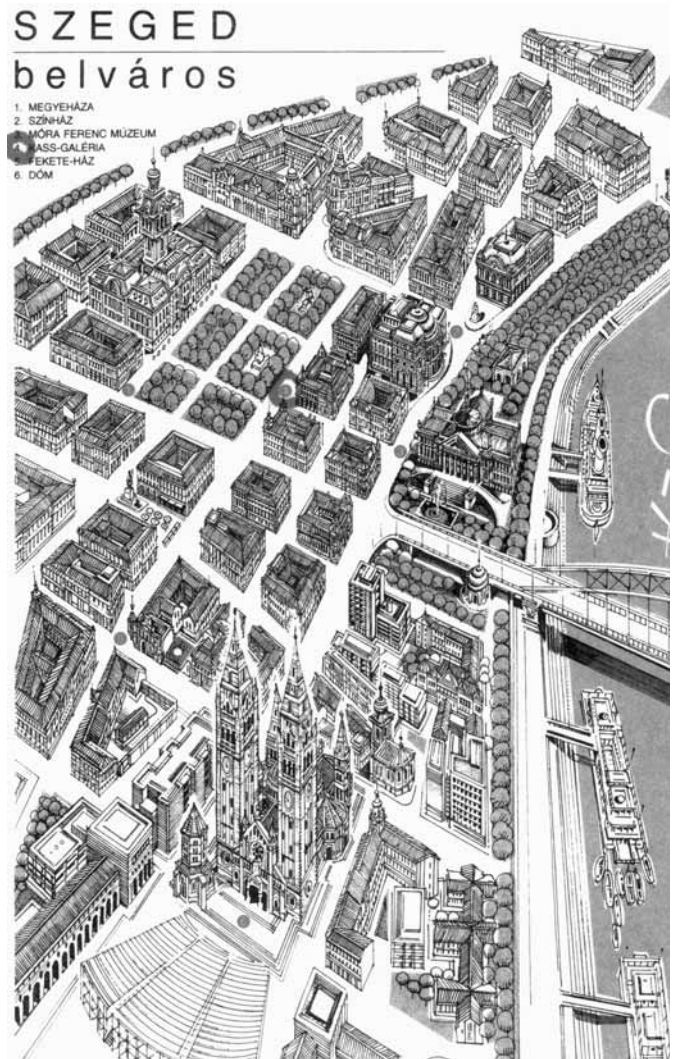
Kass János rézkarca, C3

Szeged, 1999. április 23.

Dr. Soós Imre, Fery Antalné, Kass János és Szász Mara.
A háttérben Király Zoltán, Kass J. szegedi galériája előtt.

Ünnepelt is ajándékot nyújtott át a múzeumnak, a Móra Ferenc tiszteletére készített fejek kompozíciót. Az ünnepségre Kass János – sajnálatosan – lázas betegen érkezett. A város a Korzó Zeneházban ünnepi könyvbemutató keretében, meghívott tisztelők és barátok körében tervezte köszönteni a Művészt, ez az ünnepség azonban a mester betegsége miatt elmaradt. Hosszú klinikai hetek következtek, végül a Magyar Kultúra Napján tarthatták csak meg. Dr. Botka László polgármester méltató beszéde, köszöntője és a Magyar Kultúra Napja alkalmából díjazottak laudációja után került sor a könyvbemutató beszélgetésre, Tandi Lajos *Tizenkét tétel Kass János művészetéről* címmel a Bába és Társa Kiadó jelentetett meg egy reprezentatív al-

bumot, a kiadást Szeged város is támogatta. A sűrű program miatt csak említést nyert, hogy művészetelméleti, tudományos monográfia jelent meg Varga Emőke többéves kutatómunkájának eredményeként *Kalitka és korona* (Kass János illusztrációiról) címmel a L'Harmattan kiadónál. A Korzó Zeneházban rendezett ünnepség a Művész ajándékaként a „Zenészek” című szoborcsoport leleplezésével zárult.

Kettős kiállítás megnyitóval folytatódott az ünnepség a Kass Galériában. Az állandó kiállítás helyén az *Illusztrálta Kass János* című válogatást dr. Horváth Ferenc múzeumigazgató-helyettes és Gyüdi Sándor igazgató-karnagy köszöntője után Gál József, Kass János életművének tudós bibliográfusa nyitotta meg. (A Töreky Ferenc képeiből válogatott, időszaki tárlatot Kass János ajánlotta a közönség figyelmébe méltató, baráti szavakkal.)

Az illusztrált könyvekből szerkesztett kiállítás Kass János illusztrátori életművének keresztmetszetét tárja az érdeklődők elé a kezdetektől, az 1949-ben Gorkij művéhez rajzolt „Az Artamonovok” lapoktól a mai napig feladatot adó, a legkisebbeknek szóló, integrált tankönyvekig, amelyekben a MOZAIK kiadó felkérésére vállalt meghatározó közreműködést a Mester. (A 4. osztályosoknak szóló olvasókönyv rajzain most is dolgozik a Művész.) A 16 tárló és a terem falfelülete, a posztamenyekre helyezett, könyvekkel zsúfolt üvegkubusok sem engedték meg, hogy a teljes illusztrátori életmű bemutatásra kerüljön. A Somogyi Könyvtár gyűjteményéből szerkesztett válogatás vidám gyermekkönyvekkel, veretes költészetet életre keltő leporellókkal indul, ezt a magyar írók műveihez készített illusztrációk (az 50-es évektől kezdve, évtizedek szerint csoportosítva) követik, majd Madách és Shakespeare mint fő ihlető kapott egy-egy tárlót, ezt a francia, a német, az újlatin irodalom jeles alkotásainak illusztrált kiadásai követték. „Távoli korok – távoli kultúrák” fejezetcím alatt a Gilgames eposzhoz, kirgiz és mongol mondákhoz, afrikai szerző művéhez különleges technikával készített illusztrációkat rejtő kötetek láthatók, a tárlók fölé a grafikák eredetije is kikerülhetett a Művész nagyvonalú segítségének köszönhetően.

A zene vonzásában (Kékszakállú, Hány, Psalmus Hungaricus) keletkezett illusztrációk, önálló grafikai nyomatként is ismert műalkotások vezetnek át a kortárs magyar költőbarátok illusztrált köteteihez. Külön fejezetet képez a válogatásban Kass János különleges illusztrátori jellemzője, hogy egyes művek újabb kiadásaihoz újrarajzolta a képeket, olykor átfogalmazta ezzel a műhöz fűződő kapcsolatát, gondolatait – mindig az aktuálisan jellemző Kass-stílusban. Látványos fejlődési ívet mutatnak a Nils Holgersson illusztrációk, a Mikszáth kiadásokhoz (Beszterce ostroma, Új Zrínyiász) készített színes rajzok; de legtöbbször a búsképű lovag, Don Quijote figuráit alkotta újra a Mester. Csak jelzésszerűen kapott helyet a kiállításon „a tipográfia dicsérete” és Kass János könyvtervezői munkásságának elegáns darabjai. A kiadótól kölcsönkapott, a tankönyvekhez, munkafüzetekhez készített, a jövő nemzedékének szóló, eredeti rajzok vidám világa vezet át az utolsó két tárlóhoz, amelyben az 1950-es évektől (Kiss Benedek: *Színek vándorlása* című, 2007-ben) megjelent gyermek- és ifjúsági könyvek illusztrálják Kass János vidám, a gyermekeknek az olvasáshoz kedvet teremtő világát.

A tárlatot Kass János jeles születésnapjai alkalmából a Mester tiszteletére kiadott köszöntő/tisztelegő kötetek zárják. Ezek sorában a legfrissebb a reprezentatív kivitelű „Szintézis”, amellyel a MOZAIK Kiadó és Deák Ferenc tipográfus/grafi-

kusművész köszöntötték a 80 éves Kass Jánost. (Információk szerint már készül az „Antitézis” című kötet is...)

Isten éltesse sokáig, Mester – mindannyiunk örömeire!

Szőkefalvi-Nagy Erzsébet

A kiállítást, amely 2008. április 30-ig látogatható Szegeden a Kass Galériában (Vár u. 7.), Szőkefalvi-Nagy Erzsébet, a Somogyi Könyvtár munkatársa válogatta és rendezte. A KBK szegedi csoportja nevében Rác Mária gratulált a Művésznak a Móra Ferenc Múzeumban.

TALÁLKOZÁSOM AZ EX LIBRISSEL HOGYAN LETTEM GYŰJTŐ?

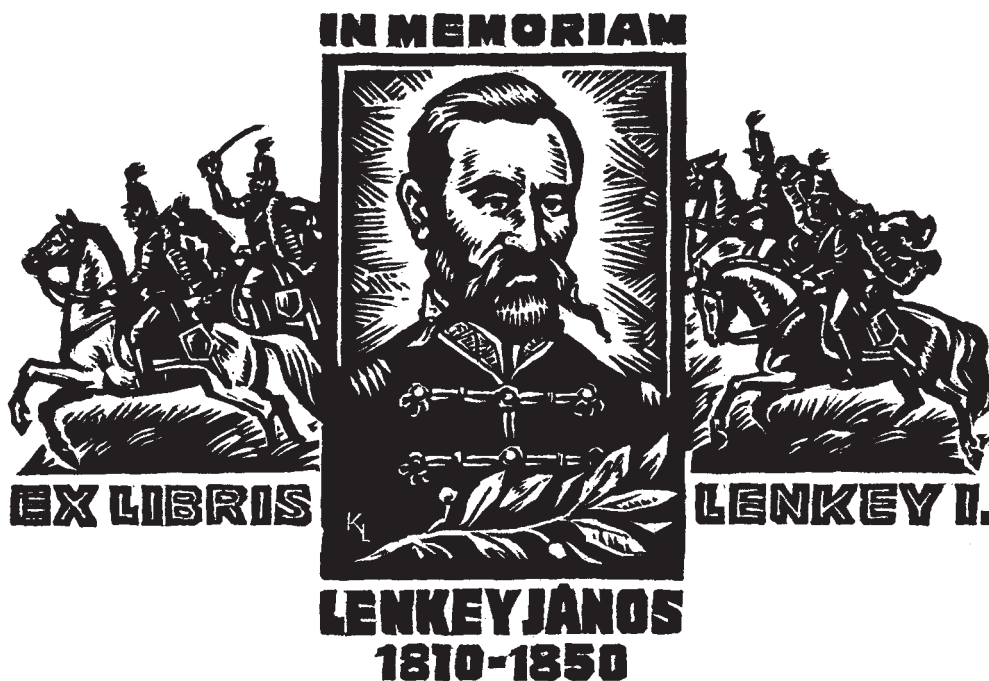
Vannak életünkben a sors furcsa szeszélyétől, a vak véletlentől függően különös, megmagyarázhatatlan találkozások, de azért leírható, elmondható, hogy végül is hogyan történtek. Ilyen volt az én találkozásom az ex librisrel.

Józsa János fametszete, X2 (1973)

1954-ben Putnokra helyezték büntetésből a Budapesti Farsori Evangélikus Egyházközségből Pásztor Pál káplánt, akinek az volt a „bűne”, hogy lelkesen, nagy szeretettel tette a dolgát, különösen az ifjúság körében, de a gyülekezetben is: látogatta a betegeket, a gyászolókat. Szabadidejében pedig maga köré gyűjtötte az ifjúságot, és megnyitotta előttük nemcsak szívét-lelkét, hanem igényesen és sokoldalúan összeállított könyvtárát, komoly- és könnyűzenei lemezgyűjteményét, képeslapjainak sokaságával pedig bemutatta hazánk tájait, házait, érdekes templomait és más épületeit.

Putnokon, a kis létszámú gyülekezetben és a Szilvásváradtól Aggtelekig terjedő nagy szórványban – ahol esetenként csak egy-egy evangélikus lélek élt – a sokkal szűkebb lehetőségek és megszorítások között is megpróbálta folytatni azt, amit ott

Kékesi László linómetszete, X3 (1981, Op. 137.)

kellett hagynia. A putnoki evangélikus egyház felügyelője akkor Garamszegi István volt, aki minden erejével azon munkálkodott, hogy az új lelkész megtalálja önmagát, küldetését és azt a közösséget, mely munkájának kiteljesedésében segítheti. Garamszegi Pista bácsi szomszédságában lakva így kerültem kapcsolatba Pásztor Pállal, s velem együtt még tíz-tizenkét fiú és lány, akik bejáratosak lettek az Eperjesi néni által gondozott lelkészlakásba.

Pásztor Pál nyitva tartotta ajtaját, s mi, tíz-tizenöt évesen szabadkezett kaptunk arra, hogy könyveit nézegessük, olvassuk, lemezeit hallgassuk – még akkor is, ha őt elszólította valamiféle hivatali kötelesség. Szájtátva hallgattuk őt, amikor képeslapjairól, kedvenc olvasmányairól, lemezeiről mesélt, vagy éppen szülőföldje, Szarvas érdekességeit, szépségeit dicsérte. Felekezeti különbség nélkül látogathattuk – ott lehetett a tanácsítók lánya éppúgy, mint a ministráló római katolikus vagy a rendszeresen templomba járó gyerek is – és lehetünk részesei azoknak az összejöveteleknek, melyeken nyitogattuk szemünket a szépre, jóra, érdekesre, a világ dolgaira.

Könyvtárában a teológiai szakkönyvek mellett a magyar és a világirodalom legismertebb versei, novellái regényei sorakoztak a polcokon városismertető fotóalbumokkal együtt. A gyűjteményben volt néhány régebbi kiadású, könyvritkaságnak, nyomdászati érdekességnek számító mű (a gyomai Kner nyomda, a békéscsabai Tevan nyomda, a debreceni Nagy Károly nyomda és mások kiadványai) is. Az egyik XVIII. századi kiadású könyvnek a kötéstábláján beragasztva láttam először egy fametszetes (ezt csak később tudtam így megfogalmazni) nemesi címert ábrázoló lapocskát (talán a Károlyi családot), egy másikban pedig Buday György Erdei Ferencnek készített fametszetét, melyre már rá volt írva az „ex libris” szó. Érdeklődésemre Pali bácsi készséggel világosított fel ezekről a beragasztott lapocskákról, elmondta a szó jelentését, és beszélt a lapocskák könyvmegőrző szerepéről is. Később a miskolci antikváriumból hozott nekem négy-öt darabot, melyeket eltettem, és később ezek szolgáltak gyűjteményem alapjául.

Csaknem egy évtized eltelté után – mikor már a debreceni Teológiai Akadémia hallgatója voltam, és állandó látogatója a Kollégiumi Nagykönyvtárnak, jó barátságban az ott dolgozó könyvtárosokkal – Nagy Dezső lelkész-könyvtáros mutatta meg ex libris-gyűjteményét, felkeltve érdeklődésemet e csodálatos házi képtár iránt. Eszembe jutott a Pásztor Páltól kapott néhány ex libris, s elkezdtem foglalkozni a gyűjtés lehetőségével. Nagy Dezsőtől több lapot kaptam duplumaiból, majd az ő révén kapcsolatba kerültem a pécsi Szentesi Flóriánnal, a pécsi Kisgrafika Barátok Körének titkárával. Ő is gazdagon megajándékozott másodpéldányaiból, sőt meghívott összejöveteleikre,

mert akkor már Pécsen – vidéki városaink közül elsőként – 30-35 főből álló gyűjtő csoport működött. 1962 őszén Nagy Dezsővel együtt részt vettem a pécsiek összejövetelén, tagja lettem a gyűjtőkörnek, nagyon sok régi és újabb gyűjtővel kapcsolatba kerültem, annak ellenére, hogy én ekkor még csak passzív gyűjtőnek számítottam. Nem volt csereanyagom, csak elfogadtam a kapott ex libriseket, és borítékba téve őriztem őket íróasztalom fiókjában.

1967-ben a Debrecenből elszármazott Réthy István, a budapesti Kisgrafika Barátok Körének titkára Debrecenben, a TIT előadótermében tagtoborzót tartott, s akkor néhányan csatlakoztunk a budapestiekhez, főleg a két háború közötti gyűjtők, és három-négy új érdeklődő is. Én továbbra is elfogadó gyűjtő maradtam, de már megismerhettem régi debreceni gyűjtőket (Arady Jánost, Kökössy Józsefet, Tóth Ervint, Éles Pétert és másokat), s a városban élő és alkotó grafikusok közül több olyan személyt is, akik az ex libris műfaját is művelték (Menyhárt Józsefet, Várkonyi Károlyt, Józsa Jánost, Móré Mihályt,

Szilágyi Imre linómetszete, X3 (1990)

Bálint Ferenc rézkarca, C3/C5

Szabó Lászlót). Közben bejáratos lettem az Alföldi Nyomdába és a Szabadság Lapnyomdába, ahol a fa- és linóleumtszete- ket sokszorosították, és az ott kapott darabokkal szépen gyara- podott a gyűjteményem. Már kezdett kialakulni a rendezési módszer, a tárolás módja, olvastam a szakirodalmat, kerestem, kutattam a hazai ex libris múltját, és az alkotók életútja is érde- kelni kezdett. Elindult valamiféle nyitás a grafikai kultúra felé az életemben.

1973 tavaszán a Debreceni Kollégium Könyvtárának folyó- irattárosa lettem. Napi munkám mellett időt fordítottam arra, hogy a könyvtár állományát ebből a szempontból is tanulmá- nyozzam. Ebben segítségemre volt a már több évtizede raktár- rosként dolgozó Sőke bácsi. Ő katalógusok tanulmányozása nélkül is hozott elő hazai és külföldi ex librisekkel jelölt könyveket a raktárból. Ezekről fényképeket készítettem Baracsi Károllyal, mert akkor már elhatároztam, hogy foglalkozom az ex libris történetével, keresni fogom azt a vonulatot, mely megmutatja, hogy az ex libris miként lett a legdemokratikusabb grafikai műfaj mint a képzőművészeti alkotások gyűjtésének egyik lehetősége.

1973 májusában a Pedagógiai Művelődési Házban Meny- hárt József és Józsa János grafikusok, Nagy Dezső és Lengyel Zsuzsa (komádi tanárnő) gyűjtők 35-40 taggal megalapították a debreceni gyűjtőkört. A tagok a régi gyűjtőkből, grafikusok- ból, főiskolai hallgatókból, közép- iskolásokból és könyvtárosokból ke- rültek ki. Magam is csatlakoztam, és ettől az időtől lettem aktív gyűjtő: egymás után készültek nevemre és családom nevére a különböző techni- kájú és témájú ex librisek hazai és ha- tárainkon kívül alkotó művészek munkájaként. Az első, nevemre ké- szült ex librist a debreceni Várkonyi Károly grafikus készítette. Ez az alko- tás ma is legkedvesebb darabja gyűj- teményemnek. Készült már csere- anyagom, kialakultak levelező kap-

Várkonyi Károly fametszete, X2 (1973)

csolataim, gyűltek az ex librisek és az al- kalmi grafikák, és egyre több gyűjtővel és művésszel kerültem ismeretségbe, kötöttem barátságot.

Folyamatosan bekapcsolódtam a hazai találkozók munkájába (Cegléd, Pécs, Szeged, Szombathely, Budapest), majd a debreceni találkozó szervezője let- tem az Ajtói Dürer Ex Libris Gyűjtőkör szervező titkáráként. Néhány külföldi kong- reszusra is eljutottam, részben mint gyűjtő – saját költségemen –, részben mint a hazai gyűjtőtársadalom egyik hivatalos képviselője (Lugano, Linz, Mönchengladbach).

A hajdani véletlen találkozás nyomán szenvedélyes ex libris gyűjtő lettem. Kialakult egy házi képtáram, mely engem és ba- rátaimat szebbnél szebb és ötletesebbnél ötletesebb kisgrafikai munkákkal gyönyörködtet.

Lenkey István

II. KÖZÉPISKOLÁS KISGRAFIKAI PÁLYÁZAT ÉS KIÁLLÍTÁS DEBRECENBEN

Ha egy tárgyat kell megnevezni, ami mindenkinek egyet je- lent: az a KÉP, amelynek értelmi és üzenettartalma van. A világon mindenhol megértik üzenetét, így ez által világnyelvvé válik.

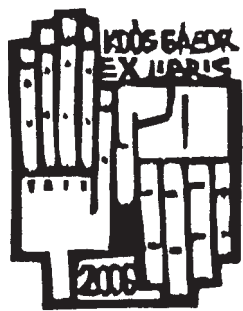
Király Zoltán költő-műfordító így vall erről: „a könyvjegy, az ex libris varázsa elsősorban abban rejlik, hogy sokszorosít- hatósága ellenére eredeti műalkotás, könnyebben hozzáférhető, mint pl. az olajfestmény, kiváló grafikusművészek is készítik, így magas művészi értéket képvisel. Tenyéryni felületén gyorsan tudja követni az élet jelenségeit.”

Szélmalom. Hegyi János linómetszete, X3 (2007)

Ezenkívül jellemző még rá a kapcsolatteremtő képesség: embereket, nemzeteket köt össze, nemzeti kultúrákról ad hírt, s mindezen felül az ön- és közművelés fontos része, mind ma, mind a jövőben.

Örömmel üdvözljük, hogy a kisgrafika történetéből is oly jól ismert Ajtói Dürer Céh városa, a „cíviss” Debrecen adott helyet a fiatalabb nemzedéknek, jelen esetben a középiskolás „művészpalántáknak”, hogy bemutathassák alkotásaikat. A

Koós Gábor
linómetszete, X3 (2006)

legjobb műveket a lehetőségek szerint honorálják is. Ehhez azonban kellett egy intézmény is, a Medgyessi Ferenc Gimnázium és Művészeti Szakközépiskola, valamint egy lelkes támogató, Keresi Ferenc, aki nemcsak a szervezésben, hanem mecénásként, anyagilag is hozzájárult a pályázatok sikeréhez.

Lezárult immár a II. Pályázat és Kiállítás. Jelentősen kibővült a hasonló jellegű iskolák (Eger, Miskolc, Nyíregyháza, Békéscsaba, Szeged) diákjainak részvételével. Jelenleg már folyik a III. Diákpályázat és Kiállítás szervezése, bízva abban, hogy a jelentkezők és a kiállítók száma az országosra és a nemzetközire bővítéssel jelentősen emelkedni fog.

Jelen sorok írójának alkalma volt a 2005-ös első kiállítás anyaga egy részének, majd a második (2007) teljes anyagának megtekintésére. A látottak alapján feltétlen meg kell említeni, hogy az elsőhöz képest nem csak a pályázatok száma, de a kiállítók ismereteinek tárháza is jelentősen bővült. A résztvevők megismerték a kisgrafika, az ex libris szakmai követelményeit, adottságait, lehetőségeit. Megemlíthető még a témák változatosága, kivitelezése, valamint a tudatalatti élmények szürrealista, néha groteszk megfogalmazásától a majdnem naturalista megvalósításig; az egyvonalas rajztól a bonyolult, formában és gondolatokban gazdag grafikákig.

Örömmel fedeztem fel a mélynyomás különböző válfajait (rézkarc, akvatinta) – amelyek között meglepően érett alkotások is szerepeltek –, valamint a ma már közsismertnek számító magasnyomású linómetszet mellett a modern, színes szitanyomatokat. Sajnos a klasszikus fametszettel nem találkoztam, aminek az oka nagy valószínűséggel az, hogy a dúcnak megfelelő fa nehezen beszerezhető.

Felfedezhető volt továbbá, hogy a fiatal kiállítók a tanultak mellett újabb eszközöket és módszereket, valamint új kifejezési formákat is keresnek önkifejezésükre. A jövő és a lehetőség előttük áll; reméljük, hogy a továbbiakban is találkozni fogunk a képzőművészet olykor rögzös útját járó fiatalok alkotásaival.

Végezetül meg kell köszönnünk a szervezők nem kevés fáradozását, hogy változó időnkben lehetővé tették e kisgrafikai pályázatok és kiállítások megvalósulását. Nagy László Lázár

EX LIBRIS–KISGRAFIKA KIÁLLÍTÁS DEBRECENBEN

Ízléses, négyoldalas meghívó adta hírül, hogy 2008. január 12-én Debrecenben a Kossuth Lajos Tudományegyetem Baráti Körének Kossuth Klubja kiállítást rendez a budapesti Kisgrafika Barátok Köre művészeinek és gyűjtőinek ex libriseiből. A reprezentatív, szakmai és esztétikai nézőpontból egyaránt nagyszerűen összeállított tárlaton nemcsak a jelenkori, Magyarországon élő és alkotó művészek szerepelnek: Budai Tibor, Imre Lajos, Kerékgyártó László, Köhegyi Gyula, Olexa József, Réti András, Sajtos Gyula, Tavaszi Noémi, Ürmös Péter, Varga Edit, Varga Péter és Vályi Csaba, hanem Csíkszeredáról Imets László, Palicsról Ivanyos Sándor és Szlovéniából Salamon Árpád is. A három jeles exlibris-gyűjtő, Dr. Mayer József, Palásthy Lajos és Szászné Gasztonyi Mária pedig 2-2 tablón mutatták be a különféle mesterek által nekikre készített ex libriseiket. Ízlésfejlesztő és művelődési céljain túl a kiállítás aktualitását az is jelezte, hogy a Kisgrafika Barátok Köre a jövő évben, 2009-ben ünnepli megalakulásának és fennállásának 50. évfordulóját, s ez annak előkészítését is motiválja. Amint a helyi művészek, Szilágyi Imre és a néhai Várkonyi Károly kisgrafikaival illusztrált meghívó jelzi: „A kiállítást megnyitja Király Zoltán, egyetemünk volt hallgatója, költő-műfordító”, akinek ott elhangzott megnyitó beszédéből idézzük az alábbi részletet:

„Örömmel fogadtam a meghívást, hogy bevezessem a látogatókat e kiállítás alkalmával az ex librisek, a kisgrafika varázslatos világába. Amint a meghívó is jelezte, valamikor a Kossuth Lajos Tudományegyetem hallgatója voltam, kerek négy esztendeig, itt kaptam meg irodalom szakos tanári diplomámat, s azt hiszem, nem véletlen, hogy e várost megszerettem. A művészet szeretetét is itt erősítette meg, mélyítette el bennem néhai kedves tanárom, Dr. Koczogh Ákos sok-sok előadása, akitől művészetelméletet tanultunk; így biztosan része van abban, hogy én most itt állok.

Debrecen városának értékes, komoly művészeti hagyományai vannak. Bár most a művészeteknek csupán egy kis területéről, a grafikáról, sőt, a grafikai műfajok közül is csak a kisgrafikáról van szó, mégis, ennek is mélyre nyúlnak a gyökerei. A XVIII. század közepétől a Református Kollégiumban működő tehetséges rézmetsző diákokra gondolunk itt elsősor-

Szilágyi Imre (2008)

ban, de sok minden egyébre is. Az ex libris készítése, majd gyűjtése valójában a XIX. sz. végén, a XX. sz. legelején vált igazán népszerűvé. Az 1932-ben létrejött budapesti MEGE (Magyar Exlibrisgyűjtők és Grafikabarátok Egyesülete), majd a szegedi Grafikabarátok Köre után harmadikként 1935-ben, Debrecenben alakult meg az Ajtósi Dürer Céh, amely szervezeten felvállalta a grafika és a kisgrafika ügyét; neves személyiségek csoportosulásával, mint Békés István, Gáborjáni Szabó Kálmán, Nagy József, Vadász Endre és Berei Soó Rezső, a műgyűjtő professzor. Olyan aktivitással dolgoztak, hogy ők adták ki a Magyar Exlibris c. folyóiratot, és rangos kiállításokat rendeztek. A Kisgrafika Barátok Köre tagjai jól ismerik azokat a debreceni és hajdúsági művészeket és alkotásaikat, akik ex librisekkel is foglalkoznak, így Józsa Jánost, Szilágyi Imrét, az ifjabb korosztályból Vincze Lászlót, aki néhány éve még Budapesten dolgozott, és nagyra becsült tagja egyesületünknek.”

Ezt követően röviden és tömören ismertette a hallgatósággal, hogy mit is értünk a „kisgrafika” és az „ex libris” fogalmak alatt, mik a műfaj sajátosságai, milyen értékeket hordoznak, miért gyűjtik őket, valamint néhány érdekességet mondott el a műfaj másfél évszázados fejlődéstörténetéből. Majd ismertette a jelenlévőkkel a Kisgrafika Barátok Köre 50 esztendő történetét, jelenlegi működését.

Mindezek után köszönetet mondott a debreceni Klub vezetőségének és tagságának – elsősorban a főszerző Dr. Lenkey Bélának –, hogy lehetőséget biztosítottak e szép tárlat bemutatására, amelynek a helyszíne a Debreceni Egyetem Élettudományi Épülete Galériája s amely tulajdonképpen az intézmény délkeleti főbejáratának padlótól a tetőzetig üvegfallal beépített tágas és hosszú előcsarnoka. Végül megköszönte a KBK tagjainak: Kerékgyártó László, Köhegyi Gyula, Ürmös Péter, Varga Péter és Vincze László festő-grafikus művészek önkéntes és önzetlen munkáját, akik megtervezték, technikailag megvalósították, és a helyszínen be is rendezték az impozáns, magas művészi szintű kiállítást.

K. Z.

KISGRAFIKA AZ „ALAGÚT VÉGÉRŐL”

VÉN ZOLTÁN egyre sokasodó kisgrafikai meggyőző lenyomatai nemcsak az alkotó ragyogó rézmetsző készségének, hanem egyben tanúi fantáziájának, alapos jártasságának kultúránk legeldegottabb ösvényein is. Elég csak az utóbbi hónapok termését áttekinteni, melyek motívumai között szerepel Machiavelli és Pallasz Athéné éppúgy, mint Jákob létrája vagy a neje „kérőit” halomra nyilazó Odisszeusz. Számos ex librisén idézte fel már a festészet, szobrászat legnevezetesebb alkotásainak elemeit is. Ezek sorába tartozik Leonardo milánói Utolsó vacsorájának sajátos humorral átkomponált, szellemes változata, vagy Rembrandt Százforintos lapjának napjainkban is idősebb kisgrafikai példabeszéde.

A nagy elődök szellemisége iránti alázattal nyúl ezekhez a témákhoz és mértéket tartva, a jó ízlés határait át nem lépve tart görbe tükröt a néző elé. 2007 decemberében készült újranyomát ismét a festészet ihlette meg. Belejátszott ebbe a napjainkban eluralkodott bizonytalanság érzése. Manapság ugyanis nemcsak a kisember, hanem a jómódú „menő fejek” is joggal teszik fel a kérdést: Vajon mit hoz a jövő?

Ez a kérdés foglalkoztatta a művészt is, amikor legújabb rézmetszetű lapját elkezdte. Gondolatainak képhez formálása ér-

dekében ezúttal Michelangelo felé fordult: a Sixtusi kápolnában látható freskójának kiragadott részletét hívta segítségül.

A világhíres példaképről el kell mondani, hogy az alkotója II. Gyula pápa megbízásából 1509 és 1511 között teljesen egyedül készítette el a hatalmas freskó-ciklust. Ennek egyik csoportja Krisztus őseit, a másik a prófétákat és szibillákat, a legnagyobb méretű mennyezeti képek pedig a világ teremtését ábrázolják. Vén Zoltán új kisgrafikája a teremtés 4. napját idézi, amikor az Úr megalkotta a Napot, a Holdat és a csillagokat.

A freskón a Teremtő kinyújtott jobbkarja előtt hatalmas gömb: egy születő égitest látszik. Helyette a magyar kisgrafikán rézkarc-technikával készült fekete folt érzékelteti az „alagutat”, melynek végét a művész már látja, ahogyan ezt a grafika saját kezűleg írt jelmondatában jelzi. A politikusok napjainkban gyakran használt szövegét azonban Vén finom ironiával idézi, hiszen az alagút vége – ha ugyan a képmező bal felső sarkában feltűnő pontocskát annak lehet tekinteni – bizony nagyon távol van. Sokkal konkrétabb megfogalmazását a jövőnek a Teremtő balkeze jelzi, ezt azonban művésznünk csak angol nyelven látta jónak kifejezni, azt is csak a semmit érzékeltető balkéz színfoltjába rejtve el.

A világűrbeli helyszín, a felhők birodalmának szellemes érzékeltetését szolgálja a nyomólemezt alsó szélének szabálytalan hullámvonala. Az egyenes vonalat száműző Hundertwasser örülne ennek a leleménynek, mely ugyanolyan meglepő újítása Vén Zoltánnak, mint amikor mellőzi a grafika szokásos metszett feliratát. Az alagút végéről saját kezűleg írt biztatása és a Gárdonyitól vett humoros jókívánsága reményt, megnyugvást sugall a drámai látványtól megilletődött nézőnek.

Soós Imre

Vén Zoltán rézmetszete, C2 (2007. dec.)

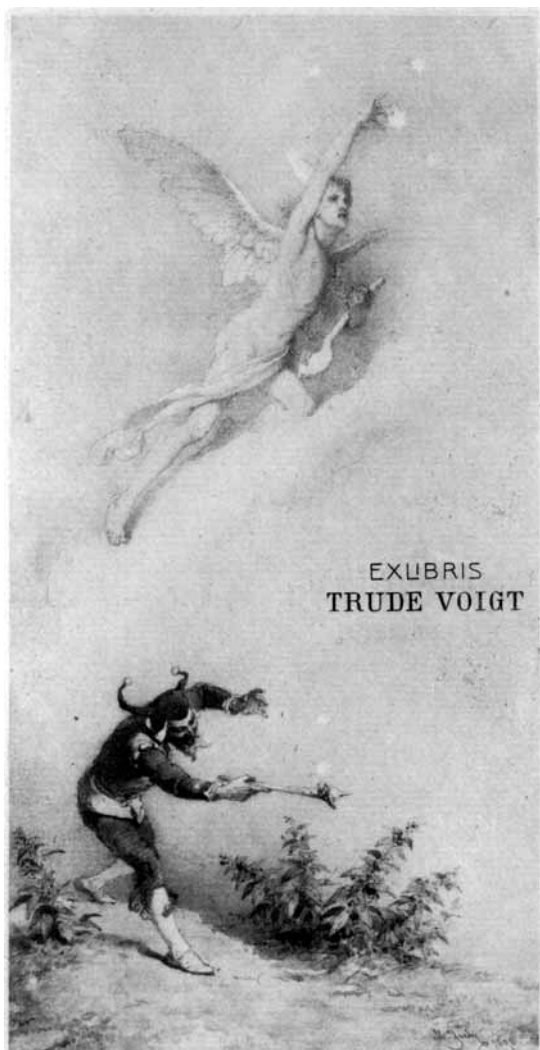
ZICHY MIHÁLY EXLIBRISE

A Magyar Nemzeti Galériában 2008 márciusáig láthatók Zichy Mihály munkái. A XXI. század emberének egy csoda, ami ezen a kiállításon látható. Több száz ceruzarajz és akvarell – szédítő mennyiség, és aki megnézi, megérti, miért ez a kiállítás címe: Zichy Mihály, a „rajzoló fejedelem”. 1927-ben Zichy Mihály születésének 100. évfordulójára már rendeztek egy nagyszabású Zichy-kiállítást az Ernst Múzeumban. A Szépművészeti Múzeumban őrzött jelentős munkáiból, a zalai Zichy-ereklyémúzeumból és magángyűjteményekben lappangó munkáiból több mint százötven lapot állítottak ki.

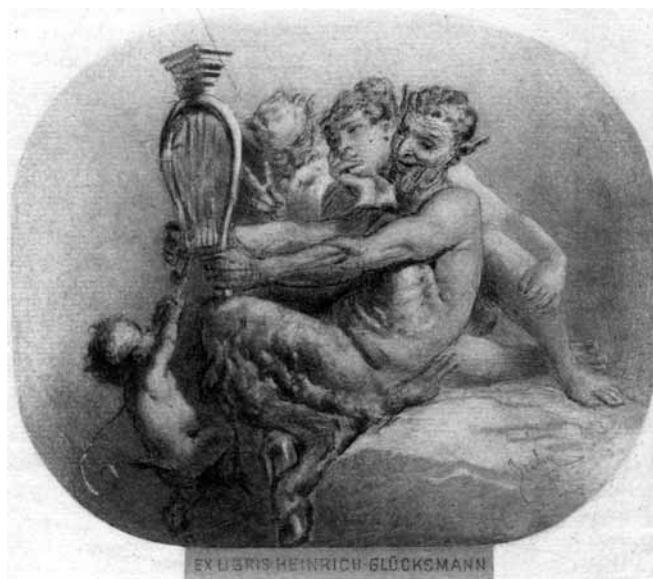
Lázár Béla, a kiállítás rendezője és az első Zichy monográfia írója (Zichy Mihály élete és művészete: Bp. 1927; Athenaeum) könyvének előszavában írja, hogy „...mindez azonban elenyésző csekély része Zichy munkásságának, aki életének nagy részét Oroszországban töltötte és műveinek nagy része ott is rekedt.”

2007 decemberében a szentpétervári Ermitázs kincsei megérkeztek Budapestre. Három hónapig együtt a Zichy életmű.

A kiállítás hatása alatt, hazaérve, első dolgom volt az egyetlen Zichy ex librisem megkeresése. Bizonyára a Kisgraffika olvasói is nagy örömmel fogadják ezt a ritkaságot. Az exlibris Trude Voigt részére készült – Zichy rajzáról heliogravura (kézi festékezésre és kézi nyomtatásra szánt fotomechanikus mélynyomó eljárás).

Zichy Mihály heliogravur, P3 (1898)

Zichy Mihály heliogravur, P3 (1892)

1986-ban kaptam ezt az ex librist (Trude Voigt) egy német gyűjtőtől. A lemezen szignált lap 1898-ban készült. A lapról bizonyára Siklóssy László sem tudott, mert a Gyűjtő Ex libris számában nem szerepelteti Zichy Mihályt, mint alkotót. Pál Voigt mint ex-libris művész szerepel a könyvben két ex librisével. Könyve 62. oldaláról idézek: „Paul Voigt (szül. 1859-ben, Berlinben), a németbirodalmi nyomdának igazgatója, ugyancsak a német reneszánsz motívumait használja fel, régi fóliánsokkal telített középkori könyves polcokat stb. ábrázoló könyvjegyein.” Hogy Trude Voigt a felesége vagy a leánya volt, már soha nem fogjuk megtudni.

Pittmanné Mikó Ildikó

Bagarus Zoltán rézkarc, C3

HÍREK

Ízléses kiállítású, tenyérbe simuló kiadványt ismertünk meg a közelmúltban Kőhegyi Gyula grafikusművész jóvoltából. A könyvecske címe: DANTE AZ EX LIBRISSEN. A címlapról az is kitűnik, hogy a nyomtatvány csak olyan kisgrafikát tartalmaz, melyek kizárólag Massimo Battolla nevű gyűjtő részére készültek. A 2007-ben kiadott, 60 oldalas, vastag papírra nyomott kötet a Liguriai Grafikusok Társasága égisze alatt egy Genova környéki városka nyomdájában készült, 500-at meghaladó példányban.

Az elnök által olasz nyelven írt előszóból megtudtuk, hogy a gyűjtő mintegy 1.600 darab, ilyen témájú ex librist őriz gyűjteményében. Itt valamennyi kontinens 42 országának alkotóit képviselik kisgrafikái. A kiadvány az ezekből rendezett kiállításra készült. Ezt abból az alkalomból rendezték, hogy Dante 600 évvel ezelőtt járt e vidéken.

A kötetkében reprodukált mintegy 60 könyvjegy alkotói főleg olaszok, de szerepelnek itt más országok polgárai is Tajvantól Argentínáig. A magyar alkotókat megkülönböztetett hely illette meg, mert Tóth Rózsától egy, Kőhegyi Gyulától pedig két alkotása képét közlik, és a Szlovéniában élő Salamon Árpád is szerepel egy alkotásával.

Az előbbieken ismertetett kiadvány kíséretéként a gyűjtő még egy pároldalas füzetet is megjelentetett. Ez a TABULA GRATULATORIA annak a mintegy 300 alkotónak a nevét tartalmazza, akik Dante emlékére, Massimo Battolla gyűjtő nevére ex librist készítettek. Az itt szereplő magyar művészek a következők: Havasi Tamás, Kőhegyi Gyula, Réti András, Sajtos Gyula, Szentessy László, Szilágyi Imre, Tóth Rózsa, Ürmös Péter, Varga Edit.

(Az olaszok által szponzorált Dante-ipar termékeinek nagy mennyiségét áttekintve elgondolkozhatunk, vajon Itáliában ismeretes-e az a közmondás, mely nálunk így hangzik: Jóból is megárt a sok. Szerk.)

Kőhegyi Gyula linómetszete, X3 (2001)
Bellini: Pietája nyomán

Hatvan város Moldvay Győző Galériájában múlt év novemberében megnyílt a XVI. ORSZÁGOS PORTRÉ BIENNÁLE kiállítása. A tárlat nívós katalógusa 80-nál több alkotó művének színes reprodukcióját tartalmazza. A kiállítók között szerepelt művésztagunk, Kerékgyártó László is „Pesti úr” c. olajképpel. Képének kisgrafikai vonatkozása is van, ugyanis az a Budapesten élő neves gyűjtőt és mecénást ábrázolja.

A MŰÉRTŐ januári számának árverési cikkei között egy kalapács alá kerülő különös kiadványról olvashattunk. Balázs Károly írása szerint 1800 körül a párizsi Auber kiadónál jelent meg az a díszalbum, mely a francia forradalom hőseinek, ellenfeleinek és áldozatainak portréját tartalmazza. A rézkarc-technikával készült 60 arckép alatt egy-egy történelmi jelenetet és a személy rövid életrajzát közölték.

A kötet egykori francia tulajdonosa később sajátkezű bejegyzésével feltűntette az ábrázolt egyének elhalálozásának idejét, mely szomorú statisztikát mutat. A forradalom 60 híressége közül 44 halt meg erőszakos halállal (nyaktíló, gyilkosság, harctér) és csupán 16-an végezték ágyban, párnák között.

A kiadvány kisgrafikai vonatkozása az a RP monogramos ex libris, mely egykori magyar tulajdonosára utal. A jeles gyűjtő, Rampacher Pál (1881-1972) 1945-ben történt nyugdíjazásáig a Budapesti Központi Járásbíróság jegyzőjeként tevékenykedett.

„In memoriam Kodály Zoltán” címmel volt kiállítása Tavasz Noéminek az Aranytíz Dési Galériájában. 2007. december 17-én. A Benyus testvérek kamaraegyüttese emelte a megnyitó ünnepélyességét.

A Rátkai Márton Klubban (Bp. VI., Városligeti fasor 38.) viszont 2008. február 5-én nyílt meg egy másik kiállítása: „Ferencváros a Rátkai Klubban” címmel.

Értékmentő szenedély

Műtárgyak magyar magángyűjteményekből
2008. január 21. – április 20. Iparművészeti Múzeum

2008. január 21-én az Iparművészeti Múzeumban jelenkori magángyűjtemények válogatott műtárgyaiból nyílt kiállítás, „Értékmentő szenedély” címmel. A tárlatot Vizi E. Szilveszter, az MTA elnöke nyitotta meg.

A kiállítás elsősorban az Iparművészeti Múzeum gyűjtőkörébe tartozó műtárgyakat vonultatja fel, a középkortól napjainkig. A legrégebbi műalkotás XIII. századi, a legújabb pedig már a XXI. században készült. Változatos a kiállítás összkepe, mindenki talál csemegézni valót, hiszen a középkori szobrok mellett ezüstök, oszmán-török szőnyegek, brüsszeli kárpit, herendi porcelán és Zsolnay díszedények egyaránt megtalálhatók. Számos műalkotás korábban egyáltalán nem szerepelt még kiállításon, s soha vissza nem térő alkalom, hogy így együtt megtekinthetők. Mind a nagyközönségnek, mind a szakmának igazi felfedezés a tárlat.

Külön köszönet illeti a KBK-t és lelkes tagjait, akik – egyetlen gyűjtőszervezetként – ezúttal is önzetlenül és lelkesen, legszebb ex libriseiket kölcsönözve, hozzájárultak a kiállítás sikeréhez.

Horváth Hilda

A JAPÁN ALAPÍTVÁNY budapesti irodájának könyvtárában 2008. február 22-én könyvbemutatót tartottak. A régi japán meséket tartalmazó, magyarul megjelent könyv fordítóinak jelenlétében lefolyt esten japán haiku versek is elhangzottak. Ezekhez Moskál Tibor grafikusművész készített illusztrációkat. Az esemény meghívóját művésztagunk két ilyen kisgrafikája illusztrálta.

Amint előző számunkban olvashatták, a 2007. évi ankarai II. Nemzetközi Exlibris Pályázat igen nagy sikerrel zárult. Szerkesztőtársunk, dr. Soós Imre beszámolt arról, hogy csúcs-

teljesítmény volt a 43 ország 996 alkotójától beérkezett 3237 ex libris. Egyik olvasónk reflexiója nyomán közöljük, hogy ez arról árulkodik, miszerint világszerte ismét megnőtt az érdeklődés az ex libris-műfaj iránt, ugyanis például Belgiumból 70, Csehországból 20 művész küldött be anyagot. Magyarországról mindössze 9-en, viszont a résztvevő hazai, tehát török grafikusművészek száma 499 fő volt.

Örömmel kaptuk a hírt, hogy Litvániában a Siauliai Humán Egyetem megalakulásának 50. évfordulója alkalmából meghirdetett ex libris pályázaton a ceglédi Nagy László Lázár grafikusművésznünk beküldött műveit a zsűri KÜLÖNDÍJJAL jutalmazta és erről elismerő oklevelet állítottak ki a nevére, amelyet mellékelten be is mutatunk.

FELHÍVÁS

Fery Antal hozzátartozói, barátai és tisztelői emléktáblát kívánnak elhelyezni Fery Antal egykori lakhelyének bejáratánál. Ehhez kérik az anyagi támogatást az emléktábla elhelyezésének szervezői. Az adományokat titkárságunkra kérik eljuttatni 2008. május 1-ig. A pénzküldeményen fel kell tüntetni, hogy az emléktábla céljára.

2008. február 26-án Magyarkanizsán 93 éves korában elhunyt Andruskó Károly grafikusművész.
Zentán temették el, előtte a zentai városházán gyászülést tartottak.

LAPSZEMLE

A belga BOOKMERK 24. számának bevezető írása bejelentette az eddigi szerkesztő távozását. A most 77 éves Luc Van den Briele 30 évvel ezelőtt legfeljebb nyolc évi időtartamra vállalta el ezt a nem könnyű tisztséget. A szolgálatból 28 év lett, mialatt a korábbi Graphia hatvan és a közben Bookmerkre változtatott folyóirat huszonnégy számát szerkesztette. Sokat írt is, számos cikkét idéztük lapunkban. Búcsúzóul azt a tanácsot adta utódjának, hogy mindig hallgasson az olvasó szavára, annak ellenére, hogy ebben a funkciójában a sikert csak kiskanállal eheti. (Az új szerkesztő nevét a későbbi számban közlik majd.)

A továbbiakban alapos, sok képpel kísért elemzése olvasható J. Nozdrin orosz és E. Penkov bolgár művészeknek. A tavaly elhunyt orosz művésztől, Kalasnyikovtól kegyetes

szavakkal búcsúzott a távozó szerkesztő, megemlítve, hogy a fametszet nagy mesterétől a lap mintegy 50 alkotását közölte.

A szám illusztrációi közül bemutatjuk D. Bekker rézkarcát, mely a négy őselemet (föld, tűz, víz, levegő) jeleníti meg. A

David Bekker (Ukrajna) rézkarca, C3 (2006)

szám mellékleteként megkaptuk az elmúlt négy esztendő (2004-2007) összevont tartalomjegyzékét. Ebből kitűnt, hogy ez idő alatt magyar grafikusok az alábbiak szerint szerepeltek: Müller Árpád és Salamon Árpád 3-3, Andruskó Károly és Menyhárt József 2-2, Fery Antal, Haranghy Jenő, Gáborjáni Szabó Kálmán, László Anna, Szigeti István és Vén Zoltán 1-1 művének közlésével.

Rendkívül érdekes melléklettel érkezett hozzánk Németországból a MITTEILUNGEN DER D.E.G. 2007/3. száma: A tizenkét oldalas füzet tartalmazza a német egyesület 413 tagjának címét, telefonszámát és szinte minden másodiknál az interneten való elérhetőségét. A fenti létszámból 69 fő művész. Harminchárom könyvtár – köztük a British Múzeum – kapja rendszeresen lapjukat. Szellemes újítás a listában, hogy a postai irányítószámok sorrendjében lakóhelyenként közlik a tagok nevét. Így bárki megtudhatja, hogy egy-egy milliós nagyvárosban kik foglalkoznak ex libris-gyűjtéssel.

A német egyesület április 25-én Wurzbachban tartja éves találkozóját. Ezen a részvételi díj 75 euró, tagok számára 10 euróval kevesebb. – Egy cikkük olyan kisgrafikákat ismertet, melyen ceruza ábrázolás szerepel. Ebből mindössze 3 ismeretes, valamennyi Egbert Herfurth alkotása. A képeket kísérő írásból megtudtuk, hogy a ceruzát 1550-ben találták fel. A XVII. században Nürnberg lett a kisipari gyártás központja. Az áttörést 1840 körül a Faber gyár megalapítása jelentette. Ebben ugyanis már gőzgépeket alkalmaztak. 1866-ra az 500 főt foglalkoztató gyár éves termelése 15 millió darabra emelkedett. Később Bajorországban sok ilyen gyár működött, miközben Nürnbergben 1906-ban évente már 400 millió ceruzát gyártottak.

A lap eddig Picasso két ex librisét közölte. Most újabb két képét láttuk.

Az EXLIBRIS NYT 2007/3. száma régi dániai ex libris kiadványokról szólva eredeti színekben közli öt kisgrafika

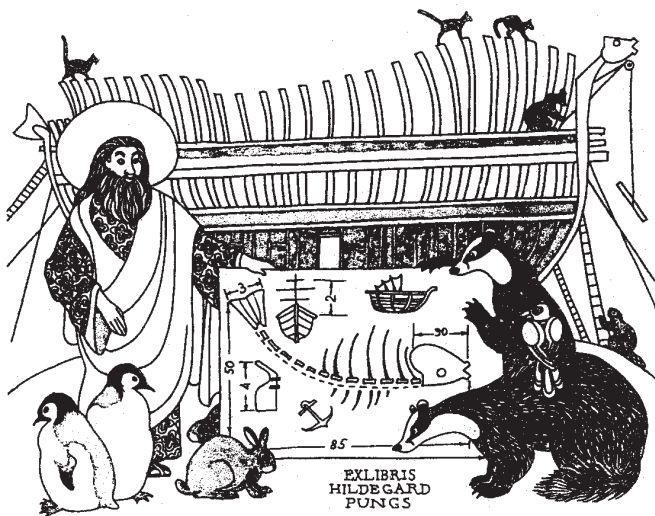
képét. A négyoldalnyi, szerény kiadvány ezúttal elsőként közöl színes képeket, melyek napjainkban egyre gyakoribbak lesznek kisgrafikai folyóiratokban.

A cseh gyűjtők KNIZNIJ ZNACKA c. folyóiratának 2007/4. számában Veronika Botova cikke arról a kiállításról szól, melyet a prágai Nemzeti Múzeumban rendeztek. A nagyszabású tárlaton az ország neves művészeinek nyomódúcait állították ki. Olyan kiválóságok alkotásai szerepeltek itt, mint Bouda, Svolinsky, Mězl vagy Capek. A lap egy másik cikke arról ad hírt, hogy az olaszok által kiírt Piroska pályázat első díját honfitársuk, Pavel Hlavaty nyerte el. A 30 oldalas, ízléses kiállítású lappéldányban mintegy 30 honi művész alkotásának képét is közlik.

A NORDISK EXLIBRIS TIDSSKRIFT 2007/3. számának szerkesztőségi cikke sajnálkozva hozza szóba, hogy bár több fiatal dán művész felfedezte magának az ex librist, nem kapnak ilyen megbízást. A cikk a gyűjtők csökkenő számának, valamint a megmaradók magas életkorának tulajdonítja ezt a pangást és az Internet igénybevételével reméli a helyzet jobbulását.

Egy dán gyűjtő különös gyűjteményéről írt cikket Klaus Rödel. Hintalovat ábrázoló könyvjegyeket készítettett magának neves német és orosz művészekkel Helga Larsen. A 15 darabos sorozatot a szerző nemcsak méltatja, hanem eredeti színeiben be is mutatja.

Noé bárkája korábban közölt kisgrafikai ábrázolásainak kiegészítéseként három további ilyen alkotás színes képét közli a lap. Közülük egyet bemutatunk.

Noé Bárkája. Konstantin Kolinovich rézkarca, C3

A Svájcban kiadott SELCEXPRESS 70. számának legfontosabb cikke a 800 évvel ezelőtt született Thüringiai Szent Erzsébetről szól, akit Magyarországi névvel is emlegetnek. Az írás elmondja róla, hogy Sárospatakon született, II. Endre magyar király lánya volt és manapság az egyik legnagyobb német szentként tisztelik. Élettörténetét részletesen megírták és az őt ábrázoló kisgrafikákból ötöt közölnek is.

A drog világról szóló cikk a szerek felfedezésének történetét tekinti át. Elsőként néhány ilyen témájú ex libris képét is közlik.

Négyszáz évvel ezelőtt született a neves grafikus Václav Hollar és most lett 90 esztendő a cseh grafikusok társasága,

Paul Boesch (Fribourg), fametszet, X2

mely az ő nevét viseli. Milan Humplik cikke e nagymúltú egyesület eseménydús történetét vázolja fel. Végül egy írásuk a zsidó könyvjegyek Luxemburgban rendezett kiállításáról szól. Az olvasó ebből megtudhatta, hogy az ex libris neve héberül MISIFRI és jelentése szó szerint: „könyveimből”.

A MITTEILUNGEN DER Ö.E.G. 2007/3 számában a lap a 25 évvel ezelőtti számát idézi fel írásában egy olvasójuk. Szó esik ebben az 1982-ben Oxfordban megrendezett kongresszusról, melyen 22 országból 200 fő vett részt. A lap akkoriban 6-10 oldal terjedelemben jelent meg. Négy oldalra terjed a jóval vastagabb mostani számnak a lapszemléje, melyben 15 külföldi exlibris lap tartalmi ismertetése szerepel. Ez is csak „válogatás” a sajtóból és lapunkról nem ejtenek szót. Így a lappéldánynak mindössze az a magyar vonatkozása, hogy abban Vén Zoltán egy halas lapja „Zsoltan Ven” név alatt szerepel.

Szlovén barátaink OBVESTILA c. lapjának 174. száma egyesületük mozgalmas programtervét tartalmazza. R. Pavlovec szakmai előadását követően még januárban meglátogatták az ország dohánymúzeumát, az állami levéltárat, a restaurátor-központot és Ljubljana barokk templomát.

A japán THE NIPPON EXLIBRIS ASSOCIATION NEWSLETTER 141. számának első cikkét német gyűjtő írta, aki 30 évig élt Japánban. Az ex libris mellett ott ismerte meg azt a gyönyörű levelű és alakú fát, melynek Gingko biloba a botanikai neve, magyarul: Páfrányfenyő. Sikerként néhány ilyen motívumú könyvjegy megszerzése után egy német művésszel a maga nevére is készítettett ex librist. Hogy olvasóinkat a mostani árakról tájékoztassuk, megemlíti, hogy az 50 darab kisgrafika, melynek technikáját nem említi a cikk, 1500 euróba került.

Egy másik cikküket japán szerző írta és azt a kérdést válaszolja meg, hogy Kínában mikor készült az első ex libris? Az egykor amerikai baptisták által alapított sanghaji egyetem könyvtárában talált rá a szerző Guan Zu-shang könyvjegyére, melyet tulajdonosa az 1910-es években készíttethetett. A gyűjtő az Egyesült Államokban szerezte mérnöki diplomáját és a Kul-

turális Forradalom idején követett el öngyilkosságot. Másik, ugyanekkor készült könyvjegye Peking Nemzeti Könyvtára őrizi.

A Pekingben rendezendő kongresszus előzetes híreként megtudtuk, hogy két kiállítást terveznek ez alkalomra. Az egyik Kína exlibris-kincseit, a másik világhírű mesterek ilyen alkotásait fogja bemutatni.

A finn EXLIBRIS ABOENSIS 60. számának címlapját 15 neves család eredeti színeikben nyomott ex librise díszíti. – Dicsérendő, hogy az egyik oldalon egy sor meg nem határozott könyvjegyet reprodukálnak. Egyben kéri az olvasókat a lap meghatározására. Ez a lapszám ismét „roskadozik” a kedves és szorgalmas Leila Lehtiranta írásaitól. Három cikket is közöl finn művészekről. A legbővebben foglalkozik Simo Hannula munkásságával, melyből tőle lapunkban is kaptunk ízelítőt.

A NORDISK EXLIBRIS TIDSSKRIFT 2007/4. számának első cikke méltatja Luc Van den Briele urat. A 77 éves korában a Graphia és utódlapja a Bookmerk főszerkesztőségéről lemondó belga tudós 28 éven át látta el ezt a feladatot. A róla készült három fénykép és néhány ex librise teszi emlékezetessé az olvasók számára a könyvjegy világának rokonszenves egyéniségét.

Az éremgyűjteménye révén híressé vált német Wolfgang Wissing írása arról szól, hogyan jutott el a medáliák gyűjtésétől a könyvjegyekig. Figyelemre méltó cikkének az a megállapítása, hogy honfitársai közül szívesebben őrzi meg a volt NDK művészeinek lapjait. Szerinte ugyanis az utóbbiak megalapozottabb tudást szereztek, mint az egykor két részre osztott ország nyugati részének alkotói.

Luc Van den Briele érdemeit méltatja a dán EXLIBRIS NYT 2007/4. száma is. Közleményüket azért érdemes megjegyezni, mert ebben közlik annak a mintegy 15 holland nyelvű kiadványnak a címét, melyeket a színházi szerzőként is elismert író az ex librisről megjelentetett.

A L'EXLIBRIS FRANÇAIS 244-245. száma „világrekordot” ért el illusztrációinak számával. A mintegy 60 oldal terjedelmű, kettős számban ugyanis közel 300 könyvjegy képe szerepel egy vagy több színben kinyomtatva.

A lap első cikke olyan ex libriseket ismertet, melyeken nincs képes ábrázolás, csupán betűk, monogramok utalnak a tulajdonosra. Az ábrázolt mintegy 80 könyvjegy mindegyike eredeti színében látható.

Egy további cikkük Grygoryan, örmény grafikus munkásságáról szól, huszonhat, részben színes könyvjegyének bemutatásával is. – Az elmúlt évtizedek legsikerültebb karácsonyi üdvözléteiről szóló cikküket 30 illusztráció kíséri. Köztük látható Nagy Árpád, Fery Antal és Drahos István egy-egy fametszete is.

Lapszemlénkben nemcsak 15 ország exlibris-lapjának tartalmát ismertetik, hanem kicsinyítve megjelentetik a folyóirat címlapjának fényképét is. Lapunk három múlt évi számáról esik itt szó, a 3. szám képével együtt.

Megrendítő hírt olvastunk a lap utolsó oldalán: Germaine Meyer-Noirel asszony, a francia egyesület tiszteletbeli elnöke elhunyt. A gyász-istentiszteletet 2008. január 9-én Toulane templomában tartották. Az elhunyt, Nancy városának levéltárosa, egykor vendége volt a budapesti kisgrafikai kongresszus-

nak. Ekkor kedvelte meg a magyar művészeket, akik tevékenységét állandóan figyelemmel kísérte, írásában megemlítette. A francia testvérrelapunkban közölt számtalan cikke megőrzi majd rokonszenves egyéniségének emlékét.

A Stockholmban megjelenő EXLIBRISCIRKULÄRET 2007/4. száma ismét több magyar vonatkozású cikket közöl a hazánkban gyakran és szívesen látott Leila Lehtiranta újságíró-nő tollából. Az első cikk – címe szerint – olyan magyar művészről szól, aki gyakran jeleníti meg művein lakóhelyének tájait. Az írás a Pécsen élő Takács Dezsőről szól, akinek négy magasnyomású ex librise közlése mellett ismerteti pályafutását, megemlítve jelentős számú külföldi kiállítását is.

Leila következő cikke a templomábrázolásokat veszi számba, öt skandináviai tájképes könyvjegy bemutatásával. További cikkben pedig Evald Okas munkásságát méltatja.

Újabb magyar vonatkozású írásában Harmath Gábor kerétszmérnököt mutatja be. Az ex libris ügyének fáradhatatlanul tevékenykedő budapesti gyűjtő nemrég lett tagja a KBK-nak, de máris jelentős gyűjteményt mondhat magáénak. Ebből hat lap képét közli, a gyűjtő portréja mellett.

Ötödik, finn vonatkozású cikke után a „Kőbe véssett könyvjegy a Varjúvárról” című írása az író Budapesten tett látogatásának egy élményéről szól. Kerékgyártó László kispesti kiállításakor járt a kerületben férjével együtt, miközben megtekintették a Wekerle-telepet is. Nagyon tetszett nekik a Főtéren, rajta Kós Károly szobra, Péterfi László alkotása. Az megkülönböztetően megnyerte tetszésüket, hogy az emlékmű mellett, a pázsitba ágyazva, Kós műveinek kőbe véssett képei láthatók, köztük ex libris és az irodalmi híresség Varjúvárá, az alkotó sztánai otthonáé.

EGYESÜLETI HÍREK

Egyesületünk életében a 2007-es esztendő különösebb változásokat nem hozott. Mint előző számunkban beszámoltunk róla, az intézőbizottság néhány intézkedése közül kiemelendő a 2009 évre való felkészülés: április 29-én lesz 50 éves az egyesületünk. Ezen alkalomra pályázat kiírásával, kiállítás rendezésével, valamilyen méltó kiadvány megjelentetésével, esetleg országos találkozó megszervezésével kívánunk készülni. A nevezetes esemény megünneplésére tagjaink aktív közreműködésére is számítunk. Szeretnénk pályázati pénzeket, esetleg szponzorokat is szerezni az ünnepekre, ebben is számítunk tagjaink közreműködésére.

A 2007-es év egyik eredménye volt, hogy működési költség hozzájárulás címén a Nemzeti Civil Alapprogramtól 100.000

Petry Béla (USA) grafikája

Ft támogatást kaptunk, mely december közepén érkezett meg folyószámlánkra (2008. május 31-ig lehet felhasználni). Ennek keretében végre el kívánjuk indítani saját internetes honlapunkat. Anyagi erőforrásaink 2007 végén az 1,5 millió forint lekötött betétén kívül (melyből max. 100.000 Ft 2008-ban, igen indokolt esetben felhasználható) a folyószámlánkon 185.347 Ft, a kézipénztárban 63.119 Ft volt. Adósságot erre az évre nem hoztunk át. Az intézőbizottság őszi határozata alapján a meredeken emelkedő költségek dacára a tagdíjat nem emeltük, az 2008-ban is változatlanul évi **1500 Ft**, külföldi tagjainknak **30 euro**.

2008 kiemelkedő eseménye az októberben Kínában, Pekingben megrendezendő XXXII. Nemzetközi Exlibris Kongresszus lesz. Az esetleges utazás költségei kb. 300.000 Ft-ra tehetők. Ha volna elég jelentkező, meg lehetne szervezni az utat.

PÁLYÁZAT

Az Olasz Novara tartomány 2009-ben ünnepli 150 éves megalakulását. (A tartomány Piemont régió része, és magába foglalja a Lago Maggiore-t is.) Ez alkalomból ex libris pályázatot hirdetnek, melyen bármely ország művészei részt vehetnek. Csak hagyományos technikákkal lehet indulni. A papírnagyság 210x148 mm (DIN A5) lehet, ezen belül a nyomtatottság szerinti. Minden lapon szerepelnie kell: „Ex libris Provincia di Novara (1859-2009)” feliratnak. 1.500, 1.000 és 500 euró díjak vannak kitűzve. Legfeljebb 3 művel lehet szerepelni, mindegyikből 4-4 aláírt példány kell. Határidő: 2008. szeptember 30. Részletes felvilágosítás: Adele Pastore, cortodella@alice.it illetve www.provincia.novara.it vagy www.lacortadella.it honlapokon.

SUMMARY

Péter Ürmös: What is Behind a Lifetime Achievement Award (Congratulating Mihály Csiby on his 86th birthday)
Describing the artist's recent award and his oeuvre on his birthday, 9th April.

Zoltán Király: On János Kass's Birthday

The eighty-year-old artist has recently had an exhibition and a new book presentation as well.

Erzsébet Szőkefalvi-Nagy: Celebrating János Kass in Szeged
In Szeged, where a gallery works dedicated to János Kass's art, celebrations took place and an exhibition was arranged on the artist's birthday

István Lenkey: Coming Across Ex-Libris. How I Became an Art Collector

The author gives a personal story of his coming into contact with bookplates

László Lázár Nagy: The Second Competition for High School Pupils Designing Small-sized Prints in Debrecen

Describes the competition and appreciates its importance.

Z. K.: Ex Libris – Small Graphics Exhibition in Debrecen

The travelling exhibition of KBK was displayed in Debrecen this time.

Imre Soós: Small Print "From the End of the Tunnel"

Describes the message of Zoltán Vén's New Year card

Ildikó Mikó Pittmann: A Bookplate by Mihály Zichy

The renowned prince of nineteenth-century drawing artists also created ex-libris. The article presents an example.

News, Reviews, Society, Competition.

AUSZUG

Péter Ürmös: Was versteckt sich hinter einem Preis für Lebenswerk

(Gruß an Mihály Csiby, anlässlich seines 86. Geburtstag.)

Der Künstler feierte seinen Geburtstag am 9-ten April, aus diesem Anlass schreibt der Autor über seine letzte Auszeichnung und Gesamtwerk.

Zoltán Király: Zum Geburtstag von János Kass

Der 80 jährige Künstler hatte Ausstellung und Buchschau in der jüngsten Vergangenheit.

Erzsébet Szőkefalvi Nagy: Die Feier von János Kass in Szegedin.

In Szegedin, wo János Kass auch eine Galerie hat, wurden Feierlichkeiten und eine Ausstellung anlässlich des Geburtstages des Künstlers organisiert.

István Lenkey: Mein Treffen mit dem Exlibris. Wie bin ich Sammler geworden?

Farbige Schilderung des Autors vom Artikel, wie er sich in Verbindung mit dem Exlibris kam.

László Lázár Nagy: II. Kleingraphik – Preisausschreibung in Debrecen

Die Beschreibung des Wettbewerbs, die Würdigung ihrer Wichtigkeit.

K.Z.: Exlibris – Kleingraphik Ausstellung in Debrecen.

Die Wanderausstellung des Freundeskreises der Kleingraphik (KBK) wurde dieses Mal in Debrecen zur Schau gestellt.

Imre Soós: Kleingraphik über das „Tunnelende“

Der Inhalt des Neujahrsblattes von Zoltán Vén wird von dem Publizist dargelegt.

Ildikó Mikó, Frau Pittman: Exlibris von Mihály Zichy.

Der berühmte Graphikerfürst des XIX.-ten Jahrhunderts hat auch Exlibris gezeichnet: ein solches wird dargelegt.

Nachrichten, Presseschau, Vereinsnachrichten, Preisausschreibung.

RÉSUMÉ

Le 9 avril est le jour de naissance de l'artiste graveur *Mihály Csiby*. A cette occasion *Péter Ürmös* fait connaître la carrière artistique âgé de 86 ans, qui a reçu ces jours derniers le prix de l'ensemble des créations.

A l'occasion du 80ème anniversaire de *János Kass* le Musée de Timbre de Budapest a exposé ses créations. En même temps se déroula la démonstration d'un livre illustré par l'excellent artiste. *Zoltán Király* a écrit sur ces événements.

Dans la ville Szeged fonctionne la salle d'exposition de l'artiste. D'après l'article d'*Erzsébet Szőkefalvi Nagy* la ville natale de Kass a fêté avec plusieurs manifestations l'artiste, lauréat du Prix Kossuth.

Notre collaborateur illustre, *István Lenkey* donne la description pittoresque de sa rencontre avec la petite gravure.

László Lázár Nagy fait connaître le cours du concours de petite gravure, organisé à Debrecen pour les élèves des écoles secondaires. L'exposition ambulante de la KBK fut présentée pour la première fois à l'Université de Debrecen. C'est Z.K. qui écrit sur cet événement.

Imre Soós la gravure récente de nouvel an de *Zoltán Vén*.

Madame Pittmann présente l'ex libris peu connu du Prince Dessinateur du 20ème siècle, *Mihály Zichy*.

Rubriques ultérieures: Nouvelles, Revue de presse, Concours.